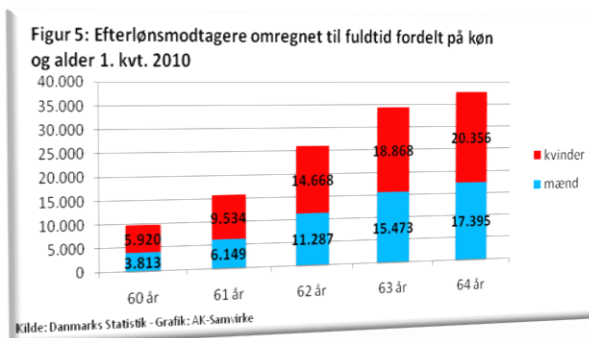

Rundt om efterlønnen

Udviklingen i brugen af efterløn

AK-Samvirke / December 2010 / V. 3

Forord

Fra flere sider opfattes efterlønsordningen som det columbusæg, der med ét slag skal give det nødvendige bidrag til en større arbejdsstyrke. Det svirrer med forestillinger om, at en afskaffelse af ordningen eller fremrykning af velfærdsforliget kan tilføre en ekstra arbejdsstyrke på op mod 100.000 personer og spare statskassen for 15-20 mia. kr. årligt.

I den offentlige debat understøttes dette ofte af fortællingen om ingeniører og tandlæger på efterløn, der invaderer golfbanerne i stedet for arbejdspladserne. Desværre er debatten om efterlønnen mere præget af myter end af realiteter. I et forsøg på at rette op på dette har vi i Arbejdsløshedskassernes Samvirke lavet denne rapport "Rundt om efterlønnen".

Rapporten dokumenterer en lang række forhold om efterlønnen. F.eks. hvem der bruger efterlønnen. Og i hvilken retning udviklingen går, i forhold til hvor mange danskere der benytter sig af ordningen. Derudover er rapporten spækket med facts om satser, overblik over de forskellige reformer og anden nyttig viden om og rundt om efterlønnen.

Vi håber, du vil tage dig tid til at læse rapporten, og at den kan inspirere til en mere nuanceret debat om, hvordan vi samlet set får flere i arbejde og færre på offentlig forsørgelse.

God læselyst

Morten Kaspersen

Formand

Verner Sand Kirk

Direktør

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	5
Sammenfatning	5
Hvor mange benytter sig af efterlønsordningen?	7
Antallet af personer, der modtager efterløn, er faldende	7
Andelen af potentielle efterlønnere, der benytter sig af ordningen, er faldende	7
Andelen af befolkningen fra 60 til 64 år, der er på efterløn, er faldende	8
2-årsreglen får flere til at udskyde tilbagetrækning på efterløn	9
Hvor erhvervsaktive er de forskellige aldersgrupper?	10
Sammenligning med andre nordiske og europæiske lande	10
Køn og uddannelse	13
Efterlønnen bruges af dem, der har brug for ordningen.....	14
Alle efterlønnere fordelt på a-kasser	17
Færre tilmelder sig efterlønsordningen	18
Efterløn og anden offentlig forsørgelse.....	19
Pensionsstørrelser	20
Pensionsmodregninger i efterlønnen.....	22
Den fleksible efterløn	23
Hvad får man i efterløn?.....	24
Efterløn fra 60 år:	24
Når 2-årsreglen er opfyldt:	25
Skattefri præmie:.....	25
De senere års reformer af efterlønnen	27
Efterlønsreformen i 1992	27
Efterløns- og pensionsreformen i 1999	27
Velfærdsaftalen 20. juni 2006	28
Undersøgelser af hvorfor folk går på efterløn.....	30
Litteraturliste:.....	32
Bilag A: Andel der indbetaler efterlønsbidrag i forhold antal forsikrede fordelt på a-kasser og alder	33

Indledning

Efterlønnen blev indført i 1979 for at afhjælpe ungdomsarbejdsløsheden og for at nedslidte arbejdere kunne forlade arbejdsmarkedet. Ordningen er for tiden genstand for megen debat. Debatten drejer sig bl.a. om, hvorvidt det er de rigtige samfundsgrupper, som benytter ordningen. Det er en udbredt myte, at efterlønnerne typisk er golfspillende tandlæger eller ingeniører. For at nuancere debatten, har AK-Samvirke udarbejdet denne rapport.

Sammenfatning

- Uanset hvilken metode man vælger at bruge til at måle, er der blevet markant færre efterlønsmodtagere i de seneste år. Det gælder både, når man ser på hvor mange, der rent faktisk er på efterløn, hvor stor en andel af de forsikrede over 60 år, der er på efterløn, og hvor stor en andel af den samlede befolkning i efterlønsalderen, der er på efterløn.
- Ser man på hvilke fagområder, der benytter sig af efterlønsordningen, er der en overvægt af folk med *fysisk hårdt arbejde og lave lønninger*. Derfor kan man formode, at der er mange lønmodtagere, som forsøger at holde ud på arbejdsmarkedet, til de har mulighed for at gå på efterløn, selvom de reelt har muligheden for at kunne få førtidspension, før de fylder 60 år. En nærliggende konklusion er derfor, at hvis efterlønnen blev afskaffet, ville vi se en stigning i antallet af lønmodtagere på 55-65 år, der vil overgå til førtidspension.
- Det er de højtloønnede og dem uden fysisk krævende arbejde, som bruger efterlønsordningen mindst. Dermed bruges efterlønsordningen stadig af dem, ordningen var tiltænkt: nedslidte lønmodtagere med hårdt fysisk arbejde.
- De tre a-kasser, der har flest medlemmer på efterløn af de forsikrede over 60 år er Fødevarerforbundets A-kasse (NNF) med 64,3 pct., Faglig Fælles Akasse (3F) med 60,9 pct. og Fag og Arbejdes A-kasse (FOA) med 58,5 pct. De tre a-kasser, der har færrest medlemmer på efterløn, er CA med 21,5 pct., Akademikernes A-kasse (AAK) med 21,6 pct. og Ingeniørernes A-kasse (IAK) med 23,3 pct.
- 2 års reglen¹ har betydet, at andelen, der går på efterløn som 60-årige, er faldende, mens andelen, der går på efterløn som 62-årige, er stigende. Med stadig stigende pensionsformuer må det endvidere antages, at endnu flere fremover vælger at udskyde efterlønnen til det 62. år eller senere, for at undgå pensionsmodregning i efterlønnen.

¹ Siden 1979 er efterlønsordningen blevet ændret flere gange. Blandt andet blev der med efterlønsreformen i 1999 indført en 2-årsregel. Reglen har gjort det meget lidt økonomisk attraktivt at trække sig tilbage, før man fylder 62 år, fordi man bliver modregnet i efterlønnen i forhold til pensionsformue m.m.

- Der har været et fald på næsten 5 procentpoint, fra 2005 til 2010, i andelen af 60-64-årige, der er på efterløn. Denne tendens ser ud til at ville fortsætte, dels fordi danskernes pensionsformuer bliver større og dels fordi uddannelsesniveaet i de grupper, der kan gå på efterløn i de kommende år, bliver højere og højere.
- Der er et fald i antallet af 18-49-årige, der tilmelder sig efterlønsordningen. Dermed vil der i fremtiden være færre, der kan trække sig tilbage på efterløn.

Hvor mange benytter sig af efterlønsordningen?

Uanset hvordan man vælger at måle det, er der blevet færre efterlønsmodtagere i de seneste år. Det kan ses i figur 1, 2 og 3, hvor efterlønsmodtagerne er opgjort på tre forskellige måder:

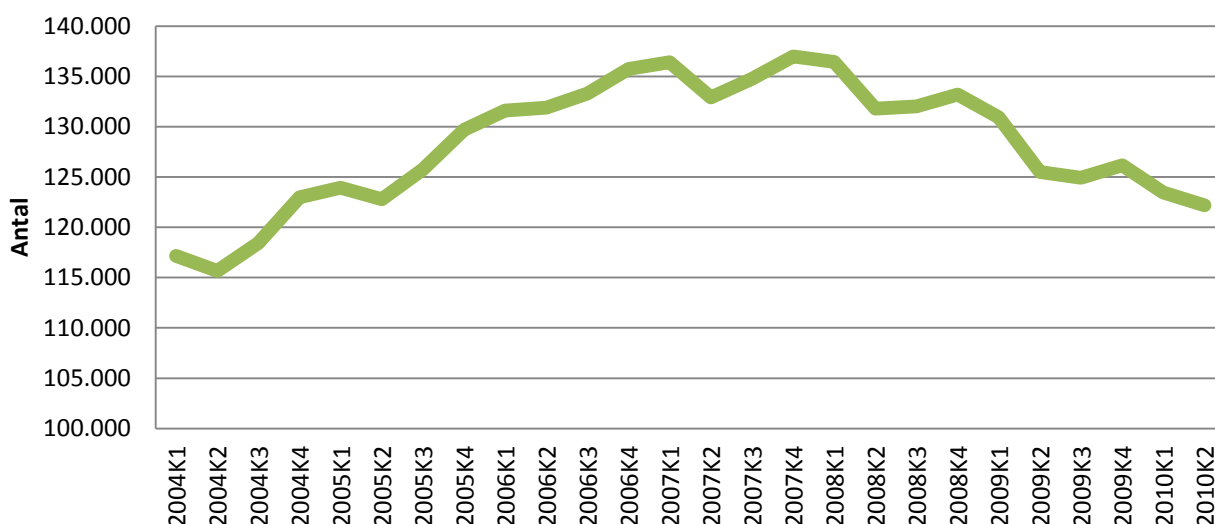
1. Antal personer der modtager efterløn.
2. Andelen af forsikrede personer, der er over 60 år og som er på efterløn.
3. Andelen af befolkningen fra 60 til 64 år der er på efterløn.

Nedenfor gennemgås de tre forskellige metoder, og det uddybes, hvad tallene viser.

Antallet af personer, der modtager efterløn, er faldende

Medio 2010 var der lidt over 122.000 personer på efterløn. Som det ses i figur 1, er antallet af efterlønnere *faldet* de seneste år. Faldet er sket på trods af, at der i de sidste to år har været lavkonjunktur. Tidligere lavkonjunkturer har ellers medvirket til at presse flere over på efterløn.

Figur 1: Antal på efterløn (60-64 år) fra 1. kvartal 2004 til 2. kvartal 2010

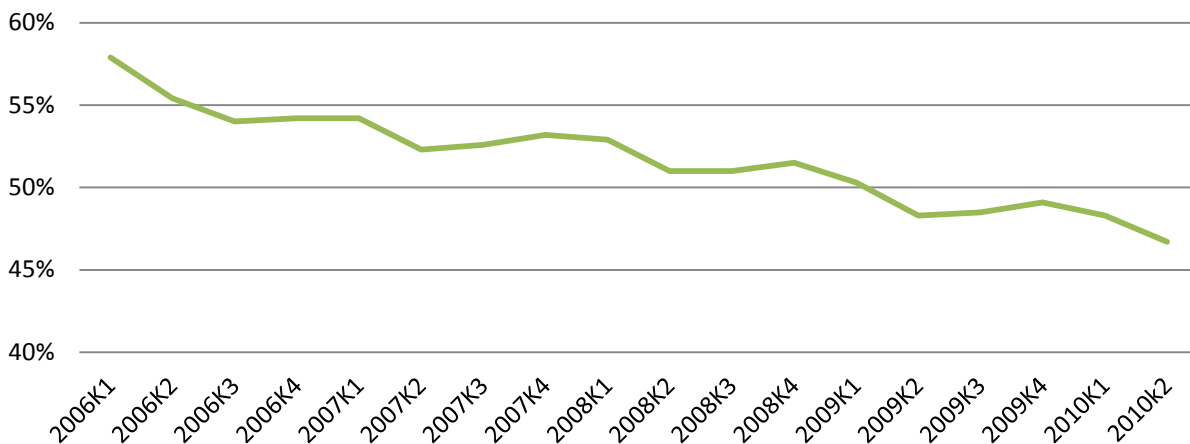
Kilde. DST – Grafik: AK-Samvirke

Note: Fra og med 1. juli 2004 blev folkepensionsalderen sat ned fra 67 år til 65 år, hvorfor der er "renset" for efterlønnere på 65 og 66 år i figuren.

Andelen af forsikrede over 60 år, der benytter sig af efterlønnen, er faldende

Figur 2 viser andelen af de forsikrede over 60 år, der rent faktisk er gået på efterløn. I de senere år har denne andel været faldende. Og siden starten af 2009 har andelen ligget under 50 pct.

Figur 2: Andel af forsikrede over 60 år, der er på efterløn fra 1. kvartal 2006 til 2. kvartal 2010

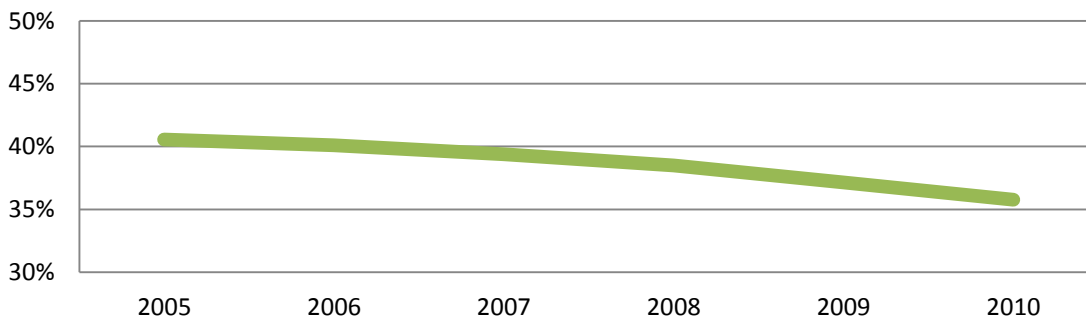
Kilde: Danmarks Statistik – Grafik: AK-Samvirke

Andelen af befolkningen fra 60 til 64 år, der er på efterløn, er faldende

Figur 3 viser hvor mange ud af den samlede befolkning i aldersgruppen 60-64 år, der er på efterløn.

I 2005 var 40,6 pct. af befolkningen i aldersgruppen 60-64 år på efterløn. Denne andel er faldet til 35,8 pct. primo 2010.

Figur 3: Andel af befolkningen i aldersgruppen 60-64 år, der er på efterløn

Kilde: Danmarks statistik samt egne beregninger - Grafik AK-Samvirke

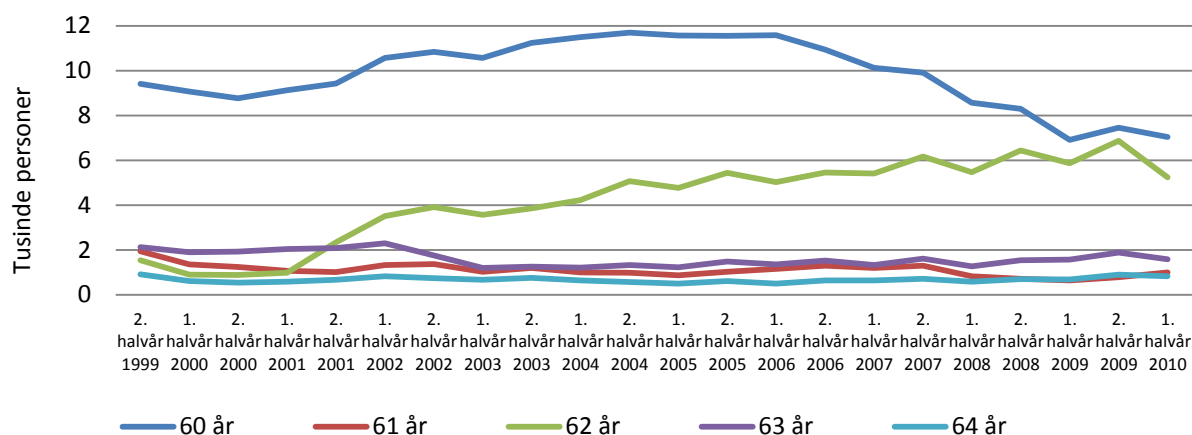
Note: Udregningen er baseret på ultimo kvartalstallet for efterlønnere divideret med befolkningstallet 1. januar det efterfølgende år

2-årsreglen får flere til at udskyde tilbagetrækning på efterløn

I 1999 blev der indført en 2-årsregel i efterlønsordningen. Den betyder, at trækker man sig tilbage tidligere end to år efter, man har fået sit efterlønsbevis, bliver man modregnet sine pensionsordninger i efterlønnen. Modregningen afhænger af personens pensionsforhold. Samtidig vil man kun kunne modtage et beløb svarende til 91 pct. af efterlønsatsen. Det svarer til 684 kr. mod 752 kr., som den fulde efterlønsats udgør pr. dag.

Der er stadig flest, der vælger at trække sig tilbage som 60-årig. Men som figur 4 viser, har der været et markant fald for denne aldersgruppe siden 2006. Omvendt har der i de senere år været en vis stigning i antallet, der går som 62-årig. I første halvår af 2010 er der imidlertid registreret et fald for denne aldersgruppe. Faldet er noget større end tidligere års udsving.

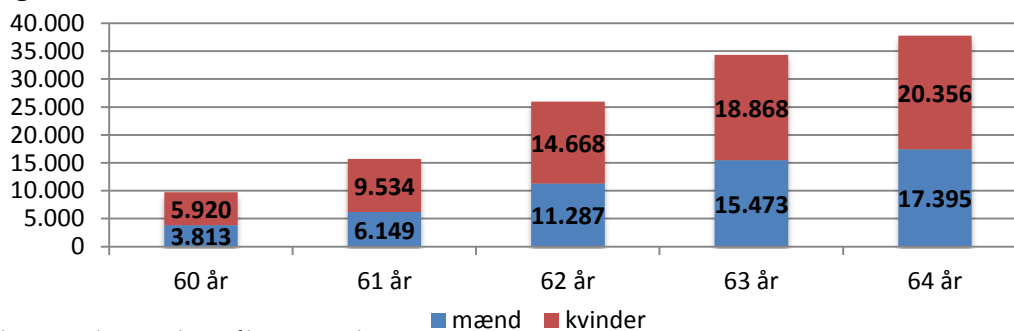
Figur 4: Tilgang til efterløn fordelt på alder og opgjort på halvårsintervaller

Kilde: www.adir.dk RAM og CRAM

Ser man på hvor mange, der er på efterløn, udgør de 60-61-årige imidlertid kun lidt over 20 pct.² af det samlede antal fuldtidsmodtagere. Det svarer til lidt over 25.000 personer, hvilket fremgår af figur 5. Især blandt de 60-61-årige, er der markant flere kvinder end mænd, der er på efterløn.

Figur 5: Efterlønsmodtagere omregnet til fuldtid fordelt på køn og alder 1. kv. 2010

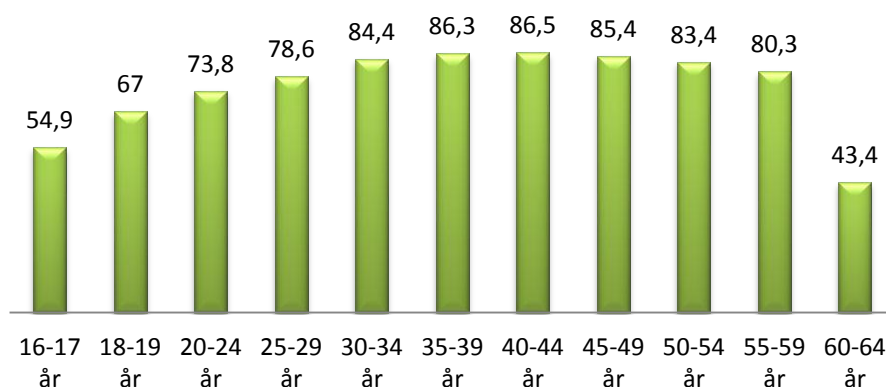
Kilde: Danmarks Statistik - Grafik: AK-Samvirke

² I kr. udgjorde udbetalingerne til de 60-61-årige 17 pct. af det samlede udbetalte beløb til efterløn i første halvår af 2010.

Hvor erhvervsaktive er de forskellige aldersgrupper?

Erhvervsfrekvensen er lavest blandt de 60-64-årige, hvilket fremgår af figur 6. Erhvervsfrekvensen udgør dog stadig over 40 pct. Med erhvervsfrekvens menes personer, der er i arbejde, eller som står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Figur 6: Erhvervsfrekvens 2009

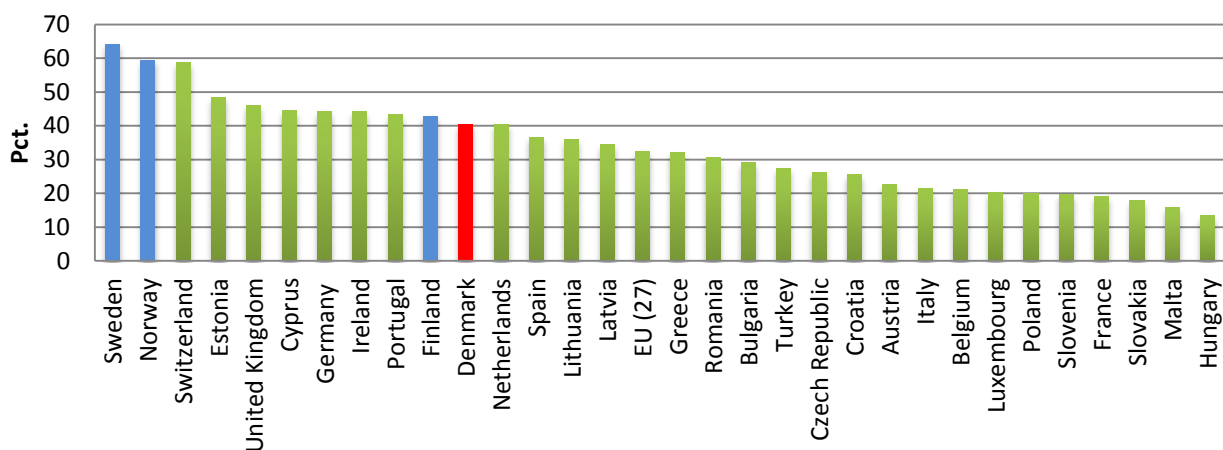

Kilde: Danmarks Statistik (RAS) – Grafik: AK-Samvirke

Sammenligning med andre nordiske og europæiske lande

Eurostat, som er EU's statistikorganisation, opgør løbende tal for erhvervsfrekvensen på baggrund af spørgeskemaundersøgelser. Tallene kan derfor ikke helt sammenlignes med de registerbaserede data, vi plejer at bruge i Danmark. Det er dog de eneste internationale sammenlignelige tal, hvorfor vi bruger dem her.

Figur 7: Erhvervsfrekvens for aldersgruppen 60 til 64 år
Gennemsnit for 1., 2. og 3. kvartal 2010

Kilde: AK-Samvirkes udregninger på baggrund af datatræk i Eurostat - Grafik: AK-Samvirke
Note: Enkelte lande baserer sig kun på tal for de første to kvartaler i 2010

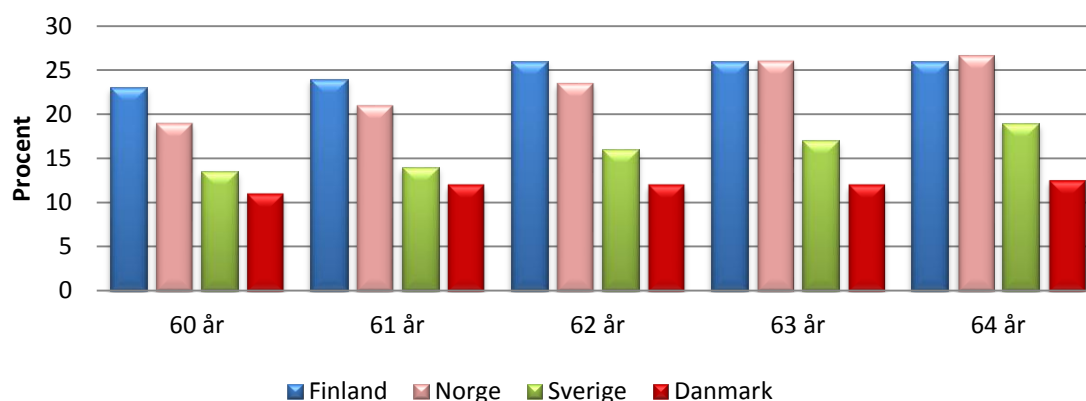
Andelen af erhvervsaktive i aldersgruppen 60-64 år ligger i Danmark over gennemsnittet i EU, men dog under de andre nordiske lande.

Førtidspension og sygefravær i de nordiske lande

Noget kunne dog tyde på, at efterlønnen i Danmark, er et alternativ til førtidspension eller sygefravær. I Sverige, Norge og Finland er der væsentligt flere, der er på førtidspension både før 60-års alderen og efterfølgende, som det ses af figur 8 og figur 9. Figureerne viser, hvor stor en andel af henholdsvis mænd og kvinder ud af den samlede befolkning fra 60 til 64 år, der er på førtidspension.

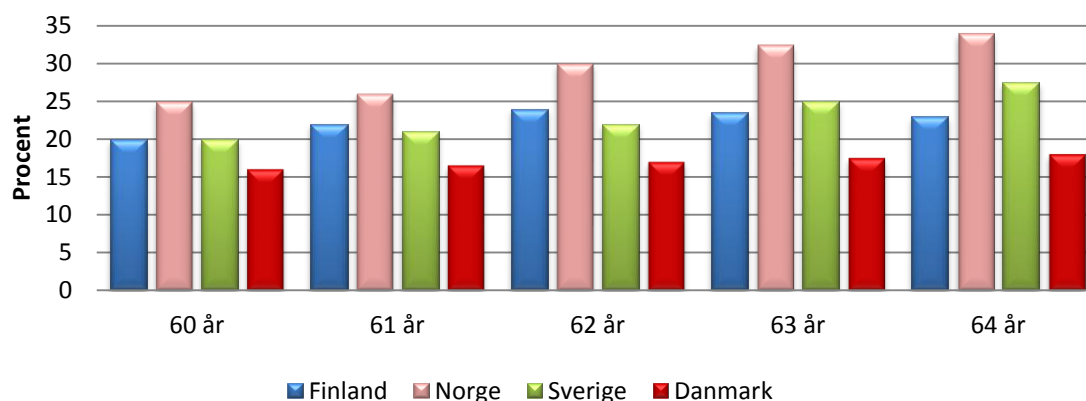
Det kan tyde på, at der i Danmark er mange lønmodtagere, som forsøger at holde ud på arbejdsmarkedet, til de har mulighed for at gå på efterløn, selvom de reelt har muligheden for at kunne få førtidspension, før de fylder 60 år. En nærliggende konklusion er derfor, at hvis efterlønnen blev afskaffet, ville vi se en væsentlig stigning i antallet af lønmodtagere, der vil overgå til førtidspension.

Figur 8: Andelen af mænd på førtidspension 2008

Kilde: Nordisk Socialstatistisk Komité 2009 - Grafik: AK-samvirke

Figur 9: Andelen af kvinder på førtidspension 2008

Kilde: Nordisk Socialstatistisk Komité 2009 - Grafik: AK-samvirke

Tabel 1 viser sygefravær fordelt på alder. Tabellen er af ældre dato, hvorfor man skal være påpasselig med konklusionerne, men det har desværre ikke været muligt at finde nyere opgørelser.

**Tabel 1: Sygefravær i pct. hos lønmodtagere fordelt på alder.
(Som gennemsnit fra 1983 til 2001).**

Land	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	Total
Finland	1,3	1,8	2,5	4,4	5,3	2,3
Norge	2,4	2,7	3,1	4,3	7,2	3,2
Sverige	2,5	3,1	3,9	4,4	9,1	4,2
Danmark	1,5	1,6	1,7	2,3	2,7	1,7

Kilde: 4th International Research Conference on Social Security, Antwerp, 5-7 May 2003 "Social security in a long life society"

Som det fremgår af tabel 1, var der i den sidst tilgængelige opgørelse et markant større sygefravær blandt de 60 til 64-årige i Sverige, Norge og Finland i forhold til i Danmark.

Laveste ledighed i Danmark blandt seniorer

Som vist i figur 7 er der en større andel af de 60-64-årige i de andre nordiske lande i arbejdsstyrken. Til gengæld viser tabel 2 og 3, at ledigheden blandt de 60-62-årige er større i de andre lande nordiske lande.

I tabel 2 kan man se, at ledigheden blandt de 60-64-årige er højere i Finland og Sverige i forhold til Danmark. Der er desværre ikke sammenlignelige tal for Norge.

Tabel 2: Ledighed i pct. af arbejdsstyrken fordelt på alder. 2. kvartal 2010

	Mellem 25 og 59 år	Mellem 60 og 64 år
Danmark	6,6	3,6
Finland	6,9	4,9
Sverige	6,2	5,5
Norge	2,7	n.a.

Kilde: EUROSTAT

I tabel 3 vises andelen af ledige, i forhold til den samlede befolkning i alderen 60 til 64 år. Det vil sige i forhold til både erhvervsaktive og ikke erhvervsaktive. Det ses, at ledigheden er dobbelt så høj i Finland og 4 gange så høj i Sverige.

Tabel 3: Ledighed i pct. af den samlede befolkning i aldersgruppen 60 til 64 år - 2. kvartal 2010

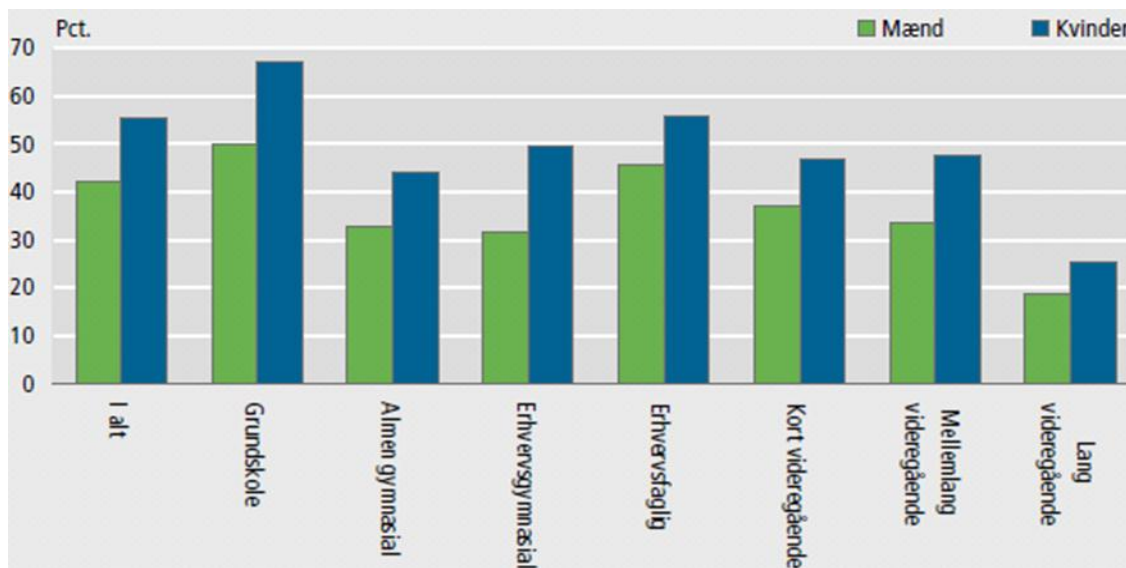
	Ledighed som andel af befolkningen mellem 60-64 år.
Danmark	1%
Finland	2%
Sverige	4%
Norge	n.a.

Kilde: EUROSTAT, Danmarks Statistik, Statistics Norway, Statistics Finland og Statistics Sweden samt egne udregninger

Køn og uddannelse

Figur 10 viser, at brugen af efterløn er meget forskellig for de forskellige uddannelsesgrupper. Jo længere uddannelse, jo færre er på efterløn. For alle uddannelsesgrupper er der relativt flest forsikrede kvinder over 60 år, der er på efterløn. Den højeste andel på efterløn er 67 pct. blandt kvinder, der kun har grundskolen som højeste uddannelse, mens den laveste andel er på 19 pct. for mænd med en lang videregående uddannelse.

Figur 10: Andel i pct. af forsikrede over 60 år, der er på efterløn efter højest fuldført uddannelse 1. kvartal 2010

Kilde: Danmarks Statistik – Grafik: Danmarks Statistik

Efterlønnen bruges af dem, der har brug for ordningen

I tabel 4 kan man se udviklingen i brugen af efterlønsordningen fra 2. kvartal 2009 til 2. kvartal 2010 opdelt på a-kasser. Tallene tegner et tydeligt billede: Det er dem med det hårdest fysiske arbejde, der bruger efterlønnen.

De fire a-kasser, som har den største andel af efterlønnere, er NNF med 64,3 pct., 3F med 60,9 pct., FOA med 58,5 pct. og TIB med 57,9 pct.

Omvendt har de a-kasser, hvor medlemmerne ikke har hårdt og nedslidende arbejde, den mindste andel af medlemmer over 60 år der er på efterløn. De fire a-kasser, som har den mindste andel på efterløn, er CA med 21,5 pct., AAK med 21,6 pct., IAK med 23,3 pct. og MA med 21,9 pct.

Tallene er dermed også med til at aflive myten om den golfspillende 60-årige tandlæge, som desværre ofte bliver brugt som eksempel på, at efterlønnen misbruges i stort omfang.

Det er tydeligt, at efterlønnen stadig bliver brugt efter hensigten. Det vil sige, at langt størstedelen af efterlønnere kommer fra arbejdsområder med hårdt og nedslidende arbejde.

Tabel 4: Andel af forsikrede over 60 år, der er på efterløn fordelt på a-kasser

	2009 2. kvartal	2010 2. kvartal	Udvikling fra 2009 til 2010
Fødevareforbundet (NNF)	65,8	64,3	-1,5
Faglig Fælles a-kasse (3F)	62,1	60,9	-1,2
Fag og Arbejde (FOA)	61,3	58,5	-2,8
Træ-Industri-Byg (TIB)	56,8	57,9	1,1
Børne- og Ungdomspædagoger (BUPL-A)	55,1	53,6	-1,5
Handels- og Kontorfunktionærer (HK)	54,3	52,4	-1,9
Stats- og Teleansatte (STA)	53,7	52,8	-0,9
Metalarbejdere	49,6	50,5	0,9
Kristelig a-kasse	48,5	45,5	-3
Socialpædagoger (SLA)	48,3	46,4	-1,9
Lærere (DLF-A)	47,7	44,8	-2,9
Byggefagenes a-kasse	47,2	50,1	2,9
Funktionærer og Servicefag	45,8	42,5	-3,3
Frie Funktionærer (FFA)	45,6	45,5	-0,1
Funktionærer og Tjenestemænd (FTF-A)	43,8	42,5	-1,3
Danske Sundhedsorganisationer (DSA)	42,5	40,3	-2,2
Teknikere	40,3	40	-0,3
El-faget	38,5	40	1,5
Selvstændige Erhvervsdrivene (ASE)	37,7	35,8	-1,9
Journalistik, Kommunikation og Sprog	36,3	34,1	-2,2
Selvstændige (DANA)	36,2	34,1	-2,1
Ledere	36	35,5	-0,5
Business Danmark	35	37,2	2,2
IT-Faget og Merkonomer (PROSA)	33,3	31,1	-2,2
Danske Lønmodtagere (DLA)	31,4	33,3	1,9
Magistre (MA)	23,3	21,9	-1,4
Ingeniører (IAK)	22,9	23,3	0,4
Akademikere (AAK)	22,3	21,6	-0,7
Økonomer (CA)	21,4	21,5	0,1
Gennemsnit for alle a-kasser	48,3	46,7	-1,6

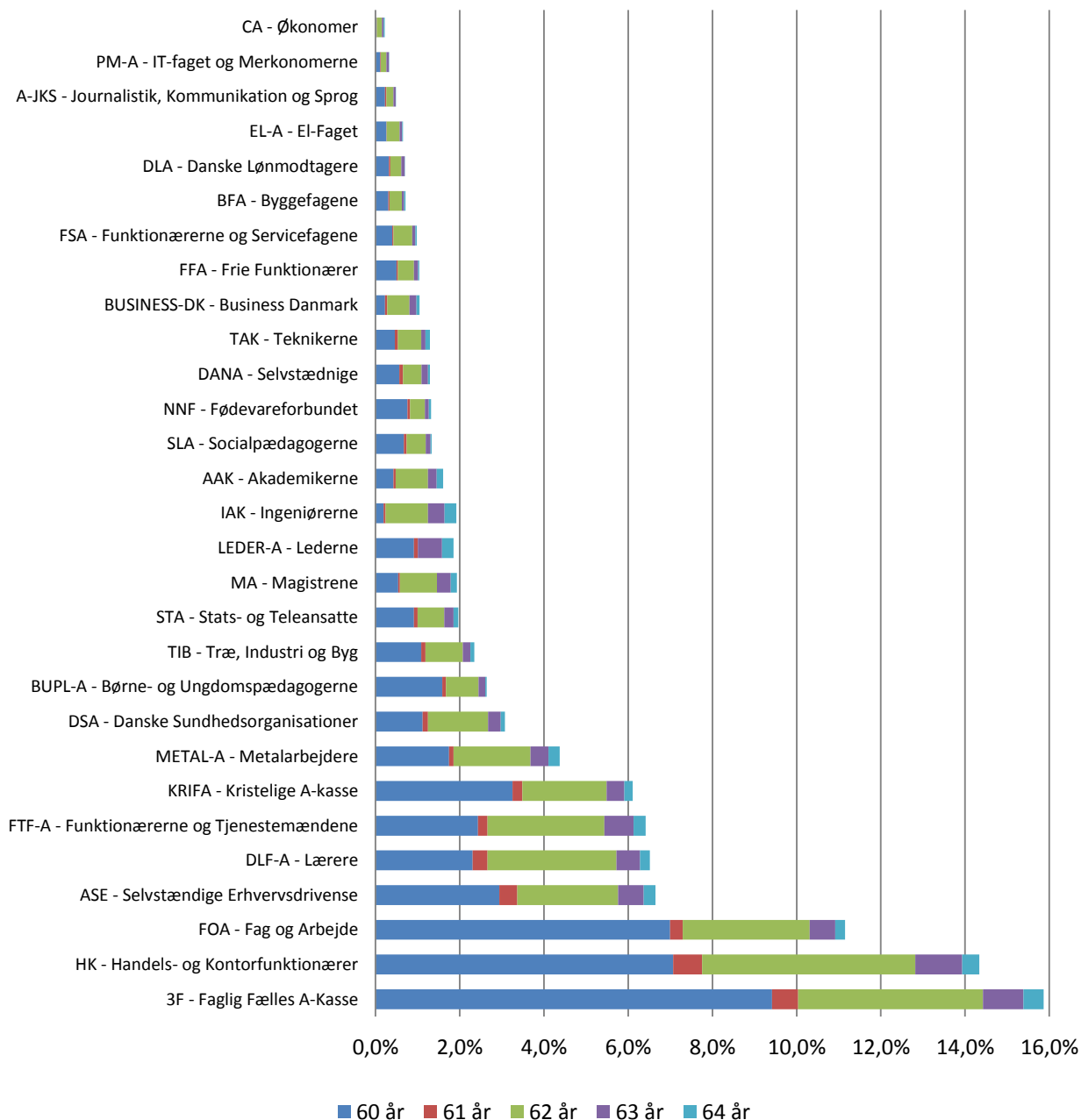
Kilde: Danmarks Statistik (Nyt fra Danmarks Statistik nr. 430 og nr. 409)

Tilgang til efterløn fordelt på a-kasser

I figur 11 er den samlede tilgang til efterlønnen opgjort efter a-kasse og alder ved overgangen til efterløn.

Det ses, at civiløkonomer, ingeniører og akademikerne i alt står for under 4 pct. af den samlede tilgang til efterlønnen. Og i disse grupper går langt færrest som 60-årige.

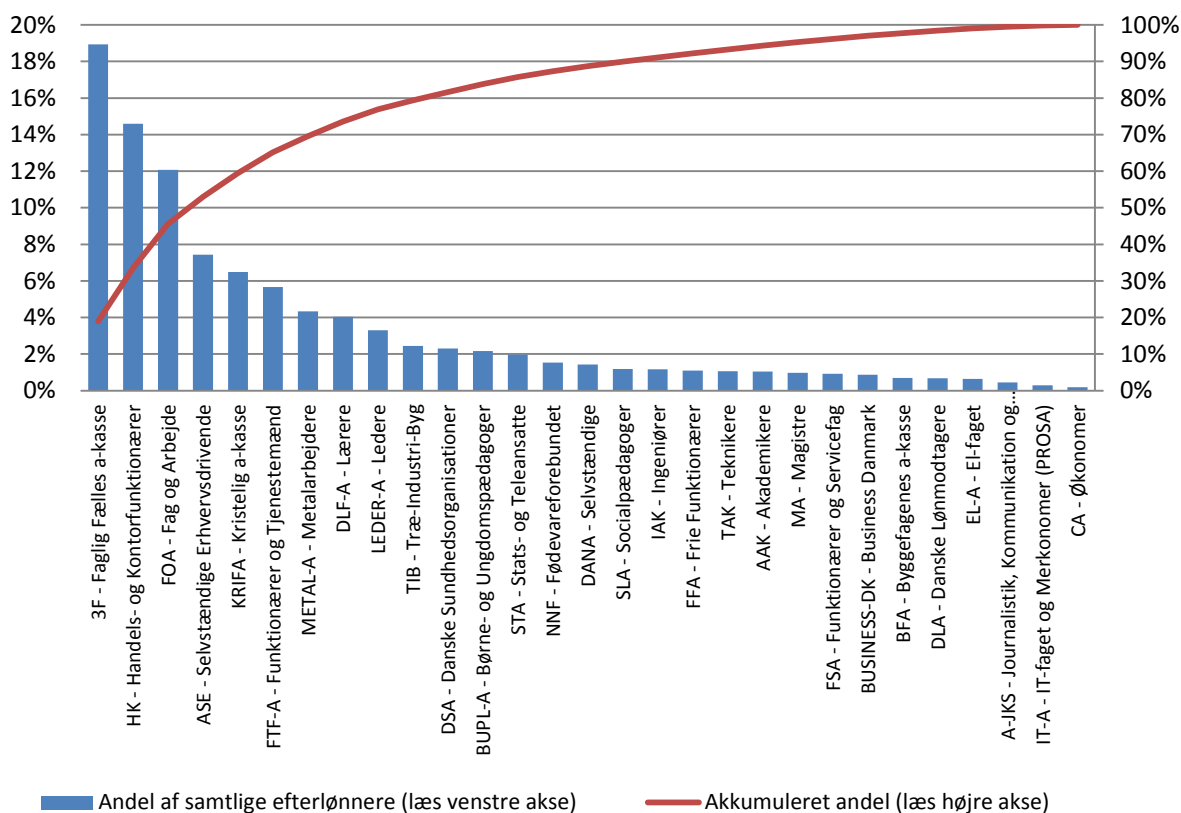
Figur 11: Tilgang til efterløn fordelt på alder og a-kasse. Procenter af den samlede tilgang. 2 kvartal 2010

Alle efterlønnere fordelt på a-kasser

Figur 12 viser samtlige efterlønnere fordelt på a-kasser (de blå sokler). Den røde kurve viser de akkumulerede andele af samtlige efterlønnere, som hver a-kasse udgør. Kurven viser f.eks., at 3F, HK og FOA har tæt på halvdelen af medlemmerne, der er på efterløn. Det er typisk disse grupper, der er nedslidte og som har været væsentligt længere tid på arbejdsmarkedet end f.eks. akademikerne.

Figur 12: Efterlønnere fordelt på a-kasser som andele af samtlige efterlønnere - 2. kvartal 2010.

Kilde: Danmarks Statistik samt AK-Samvirkes udregninger – Grafik: AK-Samvirke

Færre tilmelder sig efterlønsordningen

Tabel 5 viser, hvor mange i de forskellige aldersgrupper, der indbetaler efterlønsbidrag.

Tabellen viser en klar tendens: Væsentlig færre af de yngre aldersgrupper indbetaler til efterlønsordningen i forhold til de ældre aldersgrupper. Dette vil betyde, at der i fremtiden vil være væsentligt færre, der kan gøre brug af efterlønnen.

Tabellen viser også, at der er et samlet fald på lidt under 20 pct. i andelen, der indbetaler til efterlønsordningen i perioden fra 2000 til 2009.

Nogle af tallene i tabellen afviger fra det generelle mønster. F.eks. at der er færre 35-44-årige end 30-34-årige. Det skyldes blandt andet muligheden for bidragsfri perioder³. Endvidere påvirkes tallene af, at før velfærdsaftalen i 2006 skulle man indbetale til efterløn i 25 år, hvor det i dag er 30 år.

Tabel 5: Andel der indbetaler efterlønsbidrag i forhold til antal forsikrede

	18-29 år	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	50-54 år	55-59 år	60-64 år*	I alt
2009	1,7	56,3	46,7	51,6	70,3	82,1	86,7	1,5	64,8
2008	1,2	58,4	59,8	69,8	77,8	84,4	88,7	1,7	72,8
2007	-	48,1	60,5	72,5	79,4	85,3	89,6	-	72,3
2006	-	44,5	63,2	73,4	80,8	87	90,3	-	72,8
2005	-	45,2	67,2	75,6	82,6	87,9	91	-	74,5
2004	-	46,8	70,5	77,5	84,3	89,2	92	2,5	72,6
2003	-	48,2	73,6	79,9	86,3	90,3	92,6	3	74,6
2002	-	53,6	77,3	82,7	88,1	91,9	93,8	4,2	77,9
2001	-	58	79,6	85,2	89,8	93,6	94,7	12,9	80,7
2000	-	63,8	82,1	87,3	91,3	94,3	95,6	13,9	83,4
2000-2009	-	-7,5	-35,4	-35,7	-21	-12,2	-8,9	-12,4	-18,6

Bemærk: Data for 18-29-årige er ikke tilgængelig fra 2000 til 2007 og data for de 60-64-årige ikke tilgængelig fra 2005-2007.

* I 2002 kun 60-63 år, 2001 kun 60-62 år og 2000 kun 60-61 år

Kilde: Pensionsstyrelsen

I bilag A er der en tabel, der viser andelen, der indbetaler efterlønsbidrag i forhold til antallet af forsikrede fordelt på a-kasser.

Efterlønsbidraget udgør for 2011 5.364 kr.

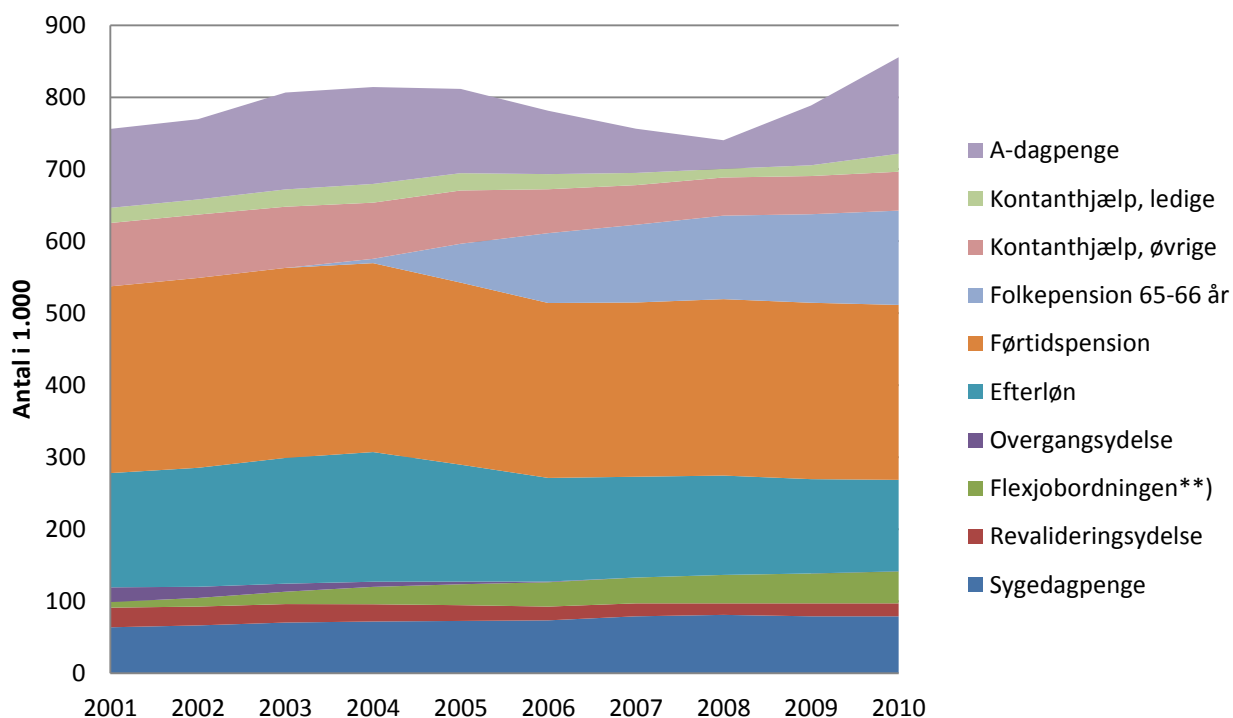
³ Bidragsfrie perioder betyder, at hvis man er født i perioden fra den 2. juli 1962 til den 31. december 1975, kan man holde bidragsfrie perioder. Perioderne opgøres som perioder, man har betalt efterlønsbidrag før man fylder 35 år, og som ligger før den 1. januar 2008. De bidragsfrie perioder må dog aldrig være længere, end at man kan nå at betale til efterlønsordningen i 25 år, før man fylder 62 år, hvis man opfylder de første kriterier.

Efterløn og anden offentlig forsørgelse

Sammenligner man efterlønnen med en række andre forsørgelsesydelse til personer under 67 år, er det værd at bemærke, at efterlønsmodtagerne kun udgør ca. 15 pct. af de ca. godt 850.000 danskere, som modtager offentlig forsørgelse. I denne opgørelse er de ca. 230.000 unge på SU og ca. 60.000 på barsel ikke talt med.

Dette er bemærkelsesværdigt set i forhold til, at efterlønnen i den offentlige debat ofte bliver fremstillet som den ordning alene, der forhindrer at udbuddet af arbejdskraft bliver øget. Sammenligner man antallet af efterlønnere med antallet af danskere på førtidspension, er det værd at bemærke, at der er godt 100.000 flere danskere, som modtager førtidspension, som er en ren offentligt finansieret ydelse, i modsætning til efterlønnen, som er medfinansieret af efterlønsindbetalerne.

Figur 13:Udvikling i antal "offentligt" forsørgede under 67 år *)

*) Antal 1000 personer omregnet til fuldtid. Opgørelsen omfatter ydelser i forbindelse med ledighed, sygdom, tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet samt revalidering. Aktiverede, unge på uddannelsesstøtte (SU) og personer på barsel er ikke medregnet.

**) Flexydelse, ledighedsydelse samt halvdelen af personerne i flexjob er medtaget, svarende til gennemsnitlig ½ arbejdstid og ½ offentlig forsørgede i ordningen.

Den triste virkelighed er, at rensset for de konjunkturbestemte op og nedture i ledigheden, så har der de sidste 10 år – uanfægtet af ekstremt gode beskæftigelsesmuligheder – været en stadig vækst i antallet af personer på offentlig forsørgelse.

Det er godt nok blevet færre efterløns- og kontanthjælpsmodtagere. Men på trods af, at folkepensionsalderen er blevet sænket fra 67 til 65 år, er der kommet endnu flere på førtidspension,

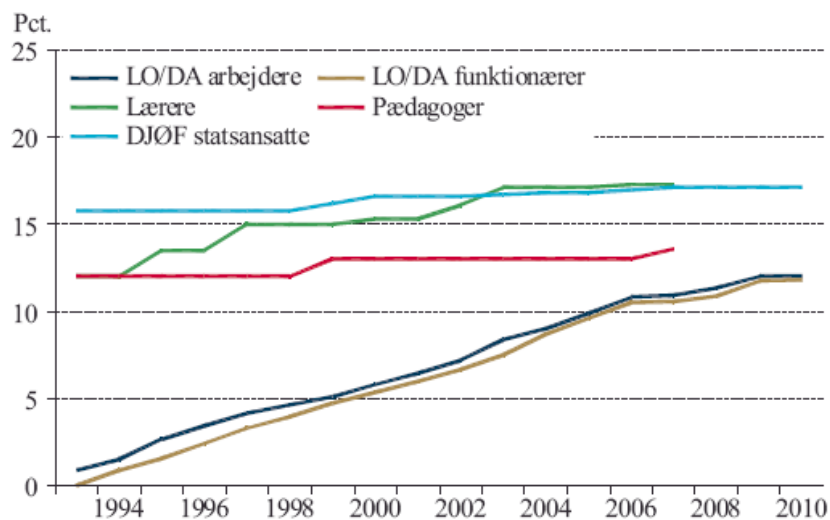
i fleksjobordningen og på sygedagpenge. Vi har altså et system, der synes at fungere som forbundne kar: Strammes der i én ordning, bliver der blot flere personer i andre ordninger.

Pensionsstørrelser

Selvom arbejdsmarkedspensioner har over 100 års historie bag sig i Danmark, var det indtil 1980erne stadig relativt få, som havde en pensionsordning. Men med overenskomstforhandlingerne i 1989 og 1991 fik arbejdsmarkedspensionerne deres gennembrud. Pensionsordninger blev indført på næsten alle overenskomster inden for LO/DA-området. De var i starten ganske små, men har med tiden være støt stigende, hvilket fremgår af figur 14.

Udviklingen i pensionsstørrelserne har betydning for, hvor meget man modregnes i efterlønnen, alt efter hvornår og hvis man overgår til efterløn.

Figur 14: Bidragssatser for arbejdsmarkedspension

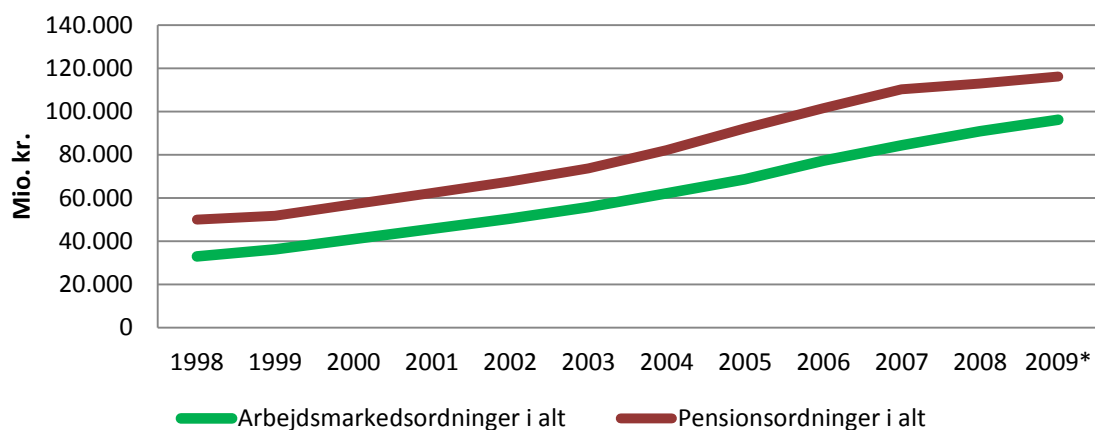

Kilde: Det Økonomiske Råd

Note: Bidragssatserne er de aftalte satser i overenskomsterne eksklusive eget pensionsbidrag.

Figur 15 viser, at det samlede beløb, der indsættes på pensionsordningerne, er støt stigende. Med arbejdsmarkedsordninger menes ordninger, der aftales som led i overenskomsterne mellem arbejdsgivere og arbejdstagere.

**Figur 15: Årlige indbetalinger til pensioner med fradragsret
- beløb i mio. kr.**

Kilde: Forsikring og Pension – Grafik: AK-Samvirke

* Foreløbige tal

Danskernes pensionsindbetalinger er gennem de seneste 20 år steget voldsomt, og de forventes at stige yderligere i årene fremover. Det får to helt tydelige konsekvenser:

- For det første vil flere danskere få deres pensioner modregnet i deres efterløn, hvis de trækker som 60-årige.
- For det andet vil det højst sandsynligt betyde, at flere danskere trækker sig senere tilbage fra arbejdsmarkedet, da danskere med store pensionsopsparinger er mindre tilbøjelige til at trække sig tidligt tilbage.

Pensionsmodregninger i efterlønnen

Tabel 6 viser faktiske udbetalinger, og hvor meget der ville være udbetalt uden pensionsmodregninger, samt hvor mange pct. efterlønnen reduceres med for de forskellige grupper.

Modregningerne af pensionen i efterlønnen udgjorde i 1. halvår af 2010 ca. 1,2 mia. kr. Omregnet til et helt år svarer dette til ca. 2,4 mia. kr. for hele 2010.

Det ses i tabellen, at det er de højtuddannede og grupper, der historisk set har haft gode pensionsvilkår, som f.eks. tjenestemændene, som får den højeste modregning i efterlønnen. Størstedelen af folkeskolelærerne, der går på efterløn, er eksempelvis stadig tjenestemænd. De grupper, der får den mindste modregning er at finde blandt de ufaglærte i eksempelvis 3F, som meget sent har fået etableret pensionsordninger i deres overenskomster.

Modregningen af pension i efterlønnen for de 60-61-årige var i 1. halvår af 2010 på 11 pct. og for gruppen over 62 år var den 10 pct. At modregningerne ikke er væsentlig mindre for gruppen for de 62-64-årige skyldes blandt andet, at den også indeholder gruppen af efterlønnere, der har trukket sig, før de blev 62 år og derfor ikke opfyldte 2-årsreglen. En anden årsag kan være, at en del ikke kan eller ønsker at opsætte pensionsudbetalinger til de bliver 65 år.

Tabel 6. Efterlønsudgift med og uden pensionsmodregning, fordelt på alder og a-kasser 1. halvår 2010

	60-61-årige			62-64-årige		
	Med pensionsmodregning	Uden pensionsmodregning	Pensionsmodregning i pct.	Med pensionsmodregning	Uden pensionsmodregning	Pensionsmodregning i pct.
Danmarks Lærere i Folkeskolen	42.033.704	70.956.101	-41%	217.284.004	412.111.942	-47%
Danske Sundhedsorganisationer	28.728.254	41.205.441	-30%	178.432.445	230.891.249	-23%
Akademikerne	10.165.181	14.524.655	-30%	81.280.488	107.968.828	-25%
Min A-kasse	28.690.164	40.213.776	-29%	158.153.848	224.641.135	-30%
Funktionærerne og Tjenestemændene	73.666.628	102.583.304	-28%	444.634.068	559.952.180	-21%
Ingeniørerne	7.479.040	10.140.265	-26%	118.156.334	133.152.513	-11%
Magistrene	9.975.347	13.315.478	-25%	83.194.383	102.067.472	-18%
Børne- og Ungdomspædagogerne	44.229.732	57.983.771	-24%	146.777.143	187.487.728	-22%
CA a-kasse	1.421.596	1.849.536	-23%	17.623.125	19.544.879	-10%
Socialpædagogerne	20.843.283	26.705.926	-22%	84.672.939	109.274.065	-23%
Journalistik, Kommunikation og Sprog	7.415.444	8.832.336	-16%	38.988.065	42.776.927	-9%
Lederne	32.779.761	37.787.118	-13%	329.163.560	352.899.267	-7%
HK/Danmark	244.066.558	275.762.965	-11%	1.242.721.601	1.389.036.510	-11%
El-faget	11.268.119	12.430.327	-9%	58.797.717	62.257.407	-6%
Business Danmark	9.943.199	10.939.199	-9%	87.135.725	90.864.976	-4%
Teknikerne	13.674.338	14.973.366	-9%	101.070.448	109.248.009	-7%
ASE	114.149.894	123.903.391	-8%	688.942.063	727.235.712	-5%
Frie Funktionærer - Tværfaglig	19.417.281	21.044.835	-8%	100.623.724	105.098.879	-4%
Metalarbejdere	75.426.723	80.930.437	-7%	404.210.584	425.253.053	-5%
FOA - Fag og Arbejde	247.599.806	265.434.913	-7%	1.010.898.429	1.079.399.567	-6%
DANA a-kasse for selvstændige	23.230.600	24.834.385	-6%	131.004.593	137.573.584	-5%
Funktionærerne og Servicefagene	13.817.436	14.597.247	-5%	90.276.769	93.112.540	-3%
Fødevareforbundet NNF	30.127.011	31.686.916	-5%	141.445.565	145.284.341	-3%
Kristelige	123.730.392	130.092.731	-5%	582.644.146	605.572.211	-4%
Byggefagene	13.973.278	14.628.405	-4%	68.792.907	70.599.853	-3%
Danske Lønmodtagere	17.751.247	18.554.591	-4%	55.044.575	57.050.103	-4%
Træ, Industri og Byg	54.099.363	56.341.172	-4%	219.800.141	224.146.675	-2%
Faglig Fælles Akasse	424.507.879	441.193.217	-4%	1.685.191.495	1.732.232.356	-3%
I alt	1.744.211.258	1.963.445.804	-11%	8.566.960.884	9.536.733.961	-10%

Anm.: Alder er ultimo 1. halvår 2010

Kilde: Beskæftigelsesministeriet (RAM) samt AK-Samvirkes egne udregninger

Den fleksible efterløn

Efterlønsordningen er fleksibel, hvilket betyder, at man kan kombinere efterlønnen med arbejde. På den måde kan man gradvist trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet før pensionsalderen. Man kan arbejde i ubegrænset omfang mod fradrag i efterlønnen. Man modregnes i efterlønnen time for time. Har man en timeløn lavere end 200,51 kr. modregnes man dog med færre timer end det faktiske antal arbejdstimer op til en indtægt på 33.005 kr. i et kalenderår. Herefter modregnes man time for time.

85 pct. er på fuldtids efterløn

Der er ikke officielle data for, hvor store beløb for lønindkomst, der modregnes for i efterlønnen. Men omfanget fremgår til dels via opgørelser af såkaldte efterlønsgrader. Disse fremgår af tabel 7.

Ca. 85 procent af begge aldersgrupper er på fuldtids efterløn. De personer, der ikke modtager fuldtids efterløn kan være deltidsforsikrede eller have fået udbetalt feriepenge, men det antages, at en del af dem modregnes som følge af lønarbejde.

Tabel 7. Antal efterlønsmodtagere fordelt på a-kasser og efterlønsgrader i uge 24 2010

Grad af fuldtid	0,000- 0,250	0,251- 0,500	0,501- 0,750	0,751- 0,999	1	I alt
60-61-årige	1.405	619	1.030	1.312	23.298	27.664
62-64-årige	4.145	2.557	3.332	5.111	91.299	106.444

Anm.: Alder er pr. 20. juni 2010

Kilde: RAM / Beskæftigelsesministeriets svar til Finansudvalget 8. november 2010

Ses der bort fra dem der er helt nedslidte, så er der sandsynligvis et potentiale i, at tilbyde flere efterlønnere mulighed for, at arbejde et antal timer om ugen/måned, alt efter deres formåen. Således viser flere undersøgelser⁴, at seniorordninger, som f.eks. muligheden for at arbejde på nedsat tid eller muligheden for at justere på arbejdstempoet, kan få flere til at udskyde efterlønnen.

⁴ Bl.a. Arbejde eller efterløn? En erfaringsopsamling. Breidahl et. al. 2005

Hvad får man i efterløn?

Efterløn fra 60 år:

En fuldtidsforsikret får maksimalt 177.840 kr. om året, hvilket svarer til 91 pct. af højeste dagpengesats

I beløbet modregnes i hele efterlønperioden for livrenter, arbejdsmarkedspensioner, tjenestemandspensioner, ratepensioner, kapitalpensioner, indekstrakter, opsparinger i Lønmodtagernes Dyrtidsfond og pensioner erhvervet ved skilsmisse før det 60. år.

Inden modregningen i efterlønnen foretages et bundfradrag på 13.500 kr.

Modregninger hvis pensioner m.m. ikke udbetales:

Ratepension, kapitalpension, ophørende livsrente, ophørende indeks, LD:

Årlig modregning: 60 pct. af 5 pct. af depotet over ved 60 år.

Løbende *livsvarige* udbetalinger fra arbejdsgiverordning:

Årlig modregning: 60 pct. af 80 pct. af den beregnede årlige udbetaling ved 60 år.

Løbende livsvarige udbetalinger fra privat ordning:

Årlig modregning: 60 pct. af 80 pct. af årlige udbetalinger.

Modregninger hvis pensioner m.m. udbetales:

Kapitalpension:

Årlig modregning: 60 pct. af 5 pct. af depotet ved 60 år.

Løbende udbetalinger fra arbejdsgiverordning:

Årlig modregning: 50 pct. af 100 pct. af den årlige udbetaling ved 60 år (bundfradraget kan ikke bruges på denne post).

De beregnet løbende livsvarige udbetalinger fra privat ordning:

Årlig modregning: 60 pct. af 80 pct. af den årlige udbetaling ved 60 år.

Private pensioner og LD:

Årlig modregning: 60 pct. af 5 pct. af depotet ved 60 år.

Når 2-årsreglen er opfyldt:

En fuldtidsforsikret får maksimalt 195.520 kr., hvilket svarer til den maksimale dagpengesats

Man skal have haft efterlønsbeviset i mindst to år og have arbejdet i 3.120 timer.

Modregninger hvis man har opfyldt 2-årsreglen:

Pensionsordninger, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold, modregnes, hvis pensionen udbetales med 55 pct.

Skattefri præmie:

Fortsætter man med at arbejde helt eller delvist, optjener man en skattefri præmie (en "bonus").

Hver gang man har arbejdet 481 timer, har man optjent en præmie på 11.731 kr. som fuldtidsforsikret. Præmien kan tidligst optjenes fra den dag man opfylder 2-års reglen.

Man kan i 2010 højst optjene 12 præmier af 11.731 kr. svarende til 140.772 kr.

Eksempler på modregning:

Eksempel 1:

Jes vælger i 2010 at gå på efterløn som 60-årig. Jes har en kapitalpension på 500.000 kr. og en ratepension, oprettet som led i et ansættelsesforhold, der udgør 456.000 ved det 60. år. Ratepensionen vil give en årlig ydelse på 50.000 kr. i 10 år. Han får dem ikke udbetalt ved det 60. år.

Regnestykke:

Kapitalpension 500.000 kr. x 5 pct. =	25.000 kr.
Ratepension 456.000 kr. x 5 pct. =	22.800 kr.
Bundfradrag	13.500 kr.
Resultat	34.300 kr.
Modregning i alt 34.300 kr. x 60 pct. =	20.580 kr.
Efterløn (177.840 kr.) minus modregning =	157.260 kr.

Kilde: Forsikring og Pension samt egne udregninger og tilføjelser

Eksempel 2:

Miriam vælger i 2010 at gå på efterløn som 60-årig. Hun har en kapitalpension på 720.000 kr. og en ratepension, oprettet som led i et ansættelsesforhold, der udgør 456.000 ved det 60. år. Ratepensionen vil give en årlig ydelse på 50.000 kr. i 10 år.

Miriam ønsker ratepensionen udbetalt sammen med efterlønnen.

Regnestykke:

Kapitalpension 720.000 kr. x 5 pct. =	36.000 kr.
Bundfradrag	13.500 kr.
Resultat	22.500 kr.
Modregning i alt 22.500 kr. x 60 pct. =	13.500 kr.
Ratepension 50.000 kr. x 50 pct.	25.000 kr.
Modregning i alt	38.500 kr.
Efterløn (177.840 kr.) minus modregning =	139.340 kr.

Kilde: Forsikring og Pension samt egne udregninger og tilføjelser

De senere års reformer af efterlønnen

Efterlønnen har i dag ikke det samme indhold som den havde, da den blev indført i 1979. Derfor har vi her valgt at beskrive nyere tids udvikling i forhold til reformer af efterlønnen, da de har betydning for om folk til- eller fravælger efterlønnen.

1960'ernes opsving og mangel på arbejdskraft blev efterfulgt af en stigende ledighed i 1970'erne, hvor specielt den yngre generation var ramt af ledighed. Arbejdsministeren nedsatte i 1977 et udvalg, der skulle komme med forslag om fordeling af arbejdet. Dette resulterede i en betænkning om efterløn i 1978 efterfulgt af lov nr. 555 af 15. november 1978, som resulterede i at efterlønsordningen trådte i kraft den 1. januar 1979.

Lovforslaget blev vedtaget med 93 stemmer for (Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Venstre), og mod stemte 43 (Fremskridtspartiet, Konservative og Danmarks Retsforbund) mens 19 (DKP, Kristeligt Folkeparti, VS og Erhvervspartiet) hverken stemte for eller imod. Hermed blev der etableret en efterlønsordning for ældre arbejdsløshedskassemedlemmer, der forlader arbejdslivet før det 67. år, hvad enten tilbagetrædelsen sker fra beskæftigelse eller ledighed. Loven er senere ændret flere gange.

Bemærkninger til efterlønsloven 1978:

Efterlønsordningen er primært en arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning, der sigter mod omfordeling af arbejdet, idet ældre lønmodtageres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet giver mulighed for beskæftigelse af yngre arbejdsløse. Samtidig vil efterlønsordningen få stor betydning for nedslidte arbejdstagere....

(kilde: Arbejdsdirektoratet 2005)

Efterlønsreformen i 1992

Reformen betød, at det var nødvendigt, at man havde været medlem af en a-kasse i længere tid end tidligere. Før 1992 skulle man have været medlem af en a-kasse i 10 år ud af 15 år⁵, for at få ret til efterløn. Efter 1992 blev dette ændret til 20 år i løbet af 25 år.

I 1992 blev der endvidere indført en 63-årsregel. Den betød, at hvis man ventede med at trække sig tilbage, til efter man var fyldt 63 år, fik man 100 procent af den maksimale dagpengesats resten af perioden. Hvis man trak sig tilbage før, fik man 100 procent i de første to år og derefter kun 82 procent.

Efterløns- og pensionsreformen i 1999

Forud for efterlønsreformen i 1999 var det en betingelse for efterløn, at man trak sig helt tilbage fra arbejdsmarkedet. Det var derfor kun muligt at arbejde i meget begrænset omfang, nemlig maksimalt 200 timer årligt. Reformen i 1999 ændrede fokus til fremover at tillade al lønmodtagerarbejde ved siden af efterlønnen og selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse i indtil 400 timer/50.000 kr. årligt. Arbejde i efterlønsperioden skal fradrages i efterlønnen.

Folkepensionsalderen blev sænket fra 67 til 65 år med virkning for personer født efter 1. juli 1939. Det betød, at perioden på efterløn blev reduceret fra 7 til 5 år.

⁵ Da efterlønnen blev indført var det 5 år inden for 10 år.

For at tilskynde medlemmerne til at udskyde overgangen til efterløn, indførtes regler om et efterlønsbevis, der tidligst kunne udstedes på 60 års dagen. Beviset sikrer, at man kan overgå til efterløn, uanset at man bliver syg efter bevisets dato, og at man mindst sikres efterløn beregnet ud fra den sats, man kunne være berettiget til på bevisdatoen.

Men herudover indførte man et særligt fradrag i efterlønnen for skattebegünstigede pensionsordninger, uanset om der var påbegyndt udbetaling fra ordningerne eller ej. Hvis man derimod udskyder overgangen til efterløn i mindst 2 år efter efterlønsbevisets dato og samtidig har haft arbejde i mindst 3.120 timer (2 års reglen) kan man undgå dette fradrag. (Løbende udbetaling fra en pensionsordning oprettet som led i et ansættelsesforhold har både før og efter 1999 medført fradrag i efterlønnen).

Som yderligere incitament til at udskyde overgangen til efterløn også senere end 2 år efter bevisets dato indførtes regler om optjening til en skattefri præmie. Når man har opfyldt 2 års reglen og arbejder herefter, vil man optjene en præmieportion, når man har arbejdet i 481 timer. Man kan godt overgå til efterløn efter bevisdatoen og herefter få arbejdstimer medregnet til optjening af præmie. Der kan dog højst optjenes 12 præmier. Beløbet pr portion udgjorde oprindeligt ca. 8.600 kr. og udbetales ved folkepensionsalderen.

Det var først med reformen i 1999, at efterlønsbidraget blev introduceret. Dette skete ved, at man nedsatte statsbidraget til arbejdsløshedsforsikringen og gradvist øgede betalingen til efterløn, så det samlede bidrag stort set blev fordoblet. Der blev dog samtidig indført regler om, at bidraget til efterlønsordningen kan tilbagebetales ved folkepensionsalderen, hvis man på dette tidspunkt ikke har modtaget præmie eller benyttet efterlønsordningen.

Velfærdsaftalen 20. juni 2006

Fra 2019 skal efterlønsalderen gradvist hæves med to år – fra 60 år til 62 år – over en fireårig periode – altså et halvt år pr. år.

Fra 2025 skal efterlønsalderen reguleres i takt med restlevetiden for 60-årige, hvilket vil sige, at forbliver den gennemsnitlige levetid den samme, vil aldersgrænserne også forblive de samme. Skulle levetiden stige er målet at aldersgrænserne for hhv. efterløn og folkepension sættes, så man i alt kan være omkring 19,5 år på de to ordninger tilsammen.

Aldersgrænserne tages op til revision hvert femte år fra 2015. Aldersgrænserne kan dog maksimalt reguleres med et år ad gangen.

Bidragsperioden hæves fra 25 år til 30 år. Disse indbetalinger skal påbegyndes senest, når man fylder 30 år. Reglen indføres for at målrette efterlønnen til de personer, der har en lang tid på arbejdsmarkedet bag sig, da det også kræves at man er medlem af en a-kasse. Der indføres samtidig en "fortrydelsesordning"⁶.

⁶ Læs mere om fortrydelsesordningen her:

<http://www.aeldresagen.dk/Medlemmer/raadgivning/vaerdatvide/efterloen/Fortrydelsesordning/Sider/Default.aspx>

For at sikre sig imod at skattebegunstigede pensioner ikke bliver brugt til at finansiere tilbagetrækning i årene umiddelbart før efterlønsalderen, skal der ske en modregning i efterlønnen på udbetalinger efter det fyldte 60. år, men før efterlønsalderen. Dette sker først gradvist efter 2019.

Undersøgelser af hvorfor folk går på efterløn

Der er lavet en del undersøgelser om, hvorfor folk vælger at gå på efterløn. Vi har valgt her at opridse nogle af de faktorer, som undersøgelserne peger på har betydning for, om folk går på efterløn.

Der er en del undersøgelser, der beskæftiger sig med helbred, mens det kun er ganske få, der fokuserer på mere bløde faktorer som trivsel, kultur m.m.

Faktorer der kan få folk til at gå på efterløn:

Helbred

- De fleste undersøgelser konkluderer, at dårligt helbred er en medvirkende faktor til, at nogen vælger at gå på efterløn. Undersøgelserne peger på, at hvis efterlønnen ikke var der, ville en del af de nuværende efterlønnere i stedet være på førtidspension.
- Folk med fysisk krævende job trækker sig tidligere fra arbejdsmarkedet end folk med mindre fysisk krævende job.

Uddannelse

- Kortuddannede trækker sig tidligere fra arbejdsmarkedet end højtuddannede.

Trivsel

- Folk, der ikke er tilfredse med deres arbejde, er mere tilbøjelige til at gå på efterløn end folk, der er tilfredse med deres arbejde.

Ledighed

- Ledige efterlønsberettigede har større sandsynlighed for at gå på efterløn end efterlønsberettigede i arbejde.

Arbejdsgiverstrategi

- Efterlønnen bruges ofte som et argument for at udpege ældre medarbejdere, når der skal foretages medarbejderreduktioner.

Civilstand og køn

- Kvinder trækker sig tidligere fra arbejdsmarkedet end mænd. Gifte kvinder er desuden mere tilbøjelige til at gå på efterløn end ugifte kvinder. Blandt flere årsager kan være, at gifte kvinder ofte er yngre end deres mænd, og at de trækker sig fra arbejdsmarkedet, når deres mænd gør det.

Konjunkturer

- Konjunkturtilbageslag øger antallet af efterlønsmodtagere. Der er dog ikke noget, der i skrivende stund, som tyder på, at dette er tilfældet i den nuværende lavkonjunktur.

Faktorer der kan få flere til at blive længere på arbejdsmarkedet:

2-årsreglen får flere til at udskyde efterlønnen

- Den skærpede modregning af egne pensionsformuer i efterlønnen har en reducerende effekt på tilbagetrækningen til efterløn. Pensionsformuerne stiger stadig, hvorfor flere vil blive modregnet, hvis de går på efterløn inden 2-årsreglen er opfyldt.

Uddannelse

- Der bliver flere højtuddannede, og de trækker sig senere fra arbejdsmarkedet end kortuddannede.

Færre tilmeldte efterlønsordningen

- Færre af de yngre aldersgrupper er tilmeldt efterlønsordningen. Der vil derfor fremover være færre, der har mulighed for at gå på efterløn.

Arbejdsgiverstrategi

- Mange undlader at gå på efterløn, hvis arbejdsgiveren blot siger til dem, at de gerne vil beholde dem i virksomheden. Seniorordninger kan endvidere få efterlønsberettigede til at blive længere på arbejdsmarkedet. En seniorordning kan f.eks. være muligheden for at gå ned i tid.

Trivsel

- Anerkendelse og et godt arbejdsmiljø får folk til at blive i job. Folk, der er tilfredse med deres arbejde, er mindre tilbøjelige til at gå på efterløn end folk, der ikke er tilfredse med deres arbejde.

Litteraturliste:

- Analyse af sygefraværet, Beskæftigelsesministeriet, april 2008
- Arbejde eller efterløn – En erfaringsopsamling, Breidahl et. al., Frydenlund forlag, 2005
- Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Finansudvalg nr. 4. 1. november 2010
- Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Finansudvalg nr. 5. 8. november 2010
- Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Finansudvalg nr. 6. 8. november 2010
- Dansk Økonomi Forår 2005 – Konjunkturvurdering – Indkomstoverførelser og velfærdsstaten, Det Økonomiske Råd, 2005
- Do Single Woman Value Early Retirement more than Single Men?, Husted et. Al., Centre for Applied Microeconometrics, Institute of Economics University of Copenhagen, 2004
- En effektmåling af efterlønsreformen af 1999 - Reformens betydning for arbejdsudbuddet, SFI, 2009
- Efterlønnen er mindst populær i Nordsjælland, Nyt fra Danmarks Statistik, 17. september 2010
- Et længere arbejdsliv – Tilbagetrækningsordninger og arbejdspladsens muligheder, SFI, 2005
- Fremtidens valg – vores valg, Velfærdskommissionen 2005/2006
- Førtidspension og fleksjob, Dansk Arbejdsgiverforening, 2008
- Golfmyten er stærkt overdrevet, Dansk Metals Efterlønsundersøgelse 2009
- Har efterlønsmodtagere et dårligere helbred?, Jonas Zielke Schaarup, Forsikring og Pension 2009
- Højtuddannede mænd fravælger efterløn, Nyt fra Danmarks Statistik, 18. juni 2010
- Længere tid på arbejdsmarkedet - En analyse af ingeniørernes tilbagetrækning, IDA, januar 2008
- Opmuntre de nordiske systemer 60-74-årige til at arbejde?, Nordisk Socialstatistisk Komité, 2005
- Rapport fra Udvalget vedr. længere tid på arbejdsmarkedet”, Beskæftigelsesministeriet m.fl., 2003
- Sociale ydelser – hvem, hvad hvornår, Forsikring og pension, 2010
- Sickness absence in Europe – a comparative study, International Social Security Association, 4th International Research Conference on Social Security, Antwerp May 2003
- Tilbagetrækningsalderen 1992-2008, Jonas Zielke Schaarup, Forsikring og Pension 2009

Bilag A: Andel der indbetaler efterlønsbidrag i forhold antal forsikrede fordelt på a-kasser og alder

Tabel A er lavet i prioriteret rækkefølge efter de a-kasser, der har flest medlemmer, der indbetaler efterlønsbidrag.

Tabel A: Andel der indbetaler efterlønsbidrag i forhold til antal forsikrede fordelt på a-kasser og alder 2008

År	18-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	alt*
Lærernes a-kasse	0,0	88,4	88,4	83,1	86,8	90,8	91,5	1,3	88,3
El-faget	0,0	82,2	76,3	84,5	90,2	93,6	96,6	1,3	86,5
BUPL	0,7	77,6	77,7	83,6	88,1	92,3	94,6	1,4	85,2
Socialpædagogerne	2,2	75,4	72,3	77,6	83,3	87,1	90,8	1,7	81,7
Træ, industri og byg	0,2	73,3	77,7	78,0	80,0	85,1	91,3	1,2	80,9
Journalistik, og kommunikation	0,0	0**	63,5	75,1	82,4	0***	90,7	2,5	79,6
Byggefagene	2,6	70,9	74,0	80,0	83,2	86,2	89,8	2,2	79,2
HK/Danmark	1,4	61,6	65,7	79,3	86,6	89,6	92,9	1,1	78,7
Metalarbejdere	1,9	58,2	62,1	78,0	84,1	89,6	94,3	0,5	77,1
ASE	1,6	53,6	61,0	73,2	81,3	87,5	91,1	2,6	76,9
Lederne	1,3	57,5	61,2	73,6	81,1	87,5	90,8	1,4	76,8
FOA	4,1	65,1	65,6	73,4	78,3	83,3	86,4	1,2	76,7
3F	0,4	62,3	60,1	71,9	78,2	83,6	89,2	1,6	75,0
Danske Sundhedsorganisationer	1,2	63,5	57,9	60,0	83,3	93,2	95,2	2,9	74,9
Teknikerne	0,5	58,5	60,3	74,6	79,1	85,2	92,6	1,0	74,5
Frie Funktionærer	0,6	59,6	60,8	71,5	78,3	83,4	86,4	0,6	73,4
Arbejdsløsheds-kassen (STA)	0,0	59,0	61,4	69,5	73,5	79,8	85,5	1,3	73,1
Funktionærene og tjenestemændene	1,8	49,8	57,2	68,6	78,5	84,4	89,7	1,0	72,7
Business Danmark	3,3	49,5	57,4	71,4	76,1	82,4	89,2	1,5	69,6
IT-faget	1,4	60,2	55,9	65,4	74,1	83,3	88,3	1,3	69,6
DANA	0,0	42,5	51,3	64,2	73,2	80,3	86,9	4,6	66,9
Ingeniørerne	2,0	53,1	51,8	63,7	76,4	84,7	91,4	1,4	66,7
Funktionærene og Servicefagene	1,2	60,7	46,1	48,5	62,7	83,9	90,2	1,0	63,5
NNF	0,3	46,5	48,5	57,4	68,7	76,6	87,9	1,6	62,6
Akademikerne	2,1	45,4	47,3	58,6	70,3	78,5	86,5	1,3	60,0
Kristelig	1,0	52,6	51,8	57,3	61,3	66,0	71,9	1,0	58,5
CA	0,0	42,8	48,8	61,2	70,7	82,7	85,6	2,5	57,0
Magistrene	0,0	42,3	46,3	50,4	59,8	73,9	82,5	6,1	55,9
Danske Lønmodtagere	0,1	43,2	41,7	52,0	54,7	58,1	62,7	0,6	49,6

*I alt er for 30 til 59 år

**Tal mangler i opgørelsen, men det formodes at ligge omkring 50-60 pct.

***Tal mangler i opgørelsen, men det formodes at ligge omkring 80-90 pct.